

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНЮВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОЇ СФЕРИ РЕГІОНУ

METHODOLOGICAL APPROACH TO EVALUATION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF SPORTS AND HEALTH SPHERE

У статті визначено сутність спортивно-оздоровчої сфери регіону. З'ясовано, що протягом останніх двох десятиліть спорт та інші форми фізичної активності використовувалися для досягнення цілей соціального розвитку та як інструмент миротворчих операцій по всьому світу в рамках так званого «спорту задля розвитку та миру». Наведено основні міжнародні документи, що декларують важливість спорту у досягненні сталого розвитку та миру. Доведено, що ефективне функціонування спортивно-оздоровчої сфери регіону в комплексі забезпечує досягнення економічних, соціальних й оздоровчих цілей, що відповідає орієнтирам сталого розвитку. Розкрито законодавчі основи сталого розвитку фізичної культури і спорту в Україні, наведено основні завдання та шляхи активізації сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери в Україні за умов децентралізації. Стверджується, що визначення ефективності заходів щодо активізації фізичної культури, спорту та оздоровлення в регіонах задля своєчасного коригування політики місцевих органів самоврядування щодо її підтримки потребує систематичного моніторингу сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери. На цій підставі обґрунтовано необхідність проведення комплексного аналізу та розроблено методіку оцінювання сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону. Використання цієї методіки надає можливість виявлення здобутків і проблем розвитку сфери масового спорту задля застосування відповідними державними інститутами, конкретизації заходів, спрямованих на розвиток фізичної культури, спорту та оздоровлення.

Ключові слова: спортивно-оздоровча сфера регіону, фізична культура, спорт заради розвитку та миру, сталий розвиток спортивно-оздоровчої сфери, методика аналізу, інтегральний індекс.

двух десятилетий спорт и другие формы физической активности использовались для достижения целей социального развития и как инструмент миротворческих операций по всему миру в рамках так называемого «спорта для развития и мира». Приведены основные международные документы, декларирующие важность спорта в достижении устойчивого развития. Доказано, что эффективное функционирование спортивно-оздоровительной сферы региона в комплексе обеспечивает достижение экономических, социальных и оздоровительных целей, соответствует ориентирам устойчивого развития. Раскрыты законодательные основы устойчивого развития физической культуры и спорта в Украине, приведены основные задачи и пути активизации устойчивого развития спортивно-оздоровительной сферы в Украине в условиях децентрализации. Утверждается, что определение эффективности мероприятий по активизации физической культуры, спорта и оздоровления в регионах для своевременного корректирования политики местных органов самоуправления по ее поддержке нуждается в систематическом мониторинге устойчивого развития спортивно-оздоровительной сферы. На этом основании обоснована необходимость проведения комплексного анализа и разработана методика оценки устойчивого развития спортивно-оздоровительной сферы региона. Использование этой методіки дает возможности выявления достижений и проблем развития сферы массового спорта для применения соответствующими государственными институтами, конкретизации мероприятий, направленных на развитие физической культуры, спорта и оздоровления.

Ключевые слова: спортивно-оздоровительная сфера региона, физическая культура, спорт ради развития и мира, устойчивое развитие спортивно-оздоровительной сферы, методика анализа, интегральный индекс.

УДК 332:330.31]:796.5:005.52

<https://doi.org/10.32843/bses.66-16>

Цимбалюк С.М.

здобувач,
молодший науковий співробітник
Лабораторія проєктів та ініціатив
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

Tsymbaliuk Serhii

Laboratory of Projects and Initiatives
Lesya Ukrainka Volyn National University

В статье определена сущность спортивно-оздоровительной сферы региона. Установлено, что в течение последних

The study aims to substantiate the methodology for assessing the sustainable development of sports and health in the region. To achieve this goal, the following tasks are necessary: to reveal the essence of the sports and health sphere of the region; determine the role of sport in achieving sustainable development goals; substantiate the need for a comprehensive analysis of sustainable development of sports and health in the region; to develop a methodology for assessing the sustainable development of sports and health in the region. The article defines the essence of the sports and health sphere of the region. Over the past two decades, sport and other forms of physical activity have been found to be used to achieve social development goals and as a tool for peacekeeping and peacekeeping operations around the world as part of the so-called "sport for development and peace". The main international documents declaring the importance of sport in achieving development and peace are presented. It is proved that the effective functioning of the sports and health sphere of the region in the complex ensures the achievement of economic, social, and health goals, which meets the guidelines of sustainable development. The legislative bases of sustainable development of physical culture and sports in Ukraine are revealed, the main tasks and ways of activation of sustainable development of sports and health sphere in Ukraine under the conditions of decentralization are given. It is argued that determining the effectiveness of measures to enhance physical culture, sports, and health in the regions in order to timely adjust the policy of local governments to support it requires systematic monitoring of sustainable development of sports and health. On this basis, the need for comprehensive analysis is substantiated and a method for assessing the sustainable development of sports and health in the region has been developed. The use of this technique provides opportunities to identify the achievements and problems of the development of mass sports for the application of relevant state institutions, the specification of measures aimed at the development of physical culture, sports, and health.

Key words: sports and health sphere of the region, physical culture, sports for development and peace, sustainable development of sports and health sphere, methods of analysis, integrated index.

Постановка проблеми. Спортивно-оздоровча сфера посідає важливе місце у системі відтворення робочої сили, забезпечуючи відновлення і підтримку фізичних здібностей людини, та має вагомe значення у досягненні перспектив сталого розвитку. За умов ринкової економіки сфера спорту та оздоровлення є привабливим сектором для розвитку підприємницької діяльності, створення нових робочих місць і виробництва суспільно важливого продукту, що робить її невід'ємною ланкою сучасної економіки.

Реформа децентралізації змістила повноваження та відповідальність за координацію й стимулювання спортивно-оздоровчої діяльності на місцевий рівень. Водночас питання активізації розвитку галузі та зміни уявлень про те, хто й як має здійснювати таке регулювання, поставлене досить гостро. Його вирішення потребує теоретичного осмислення і статистичного дослідження стану спортивно-оздоровчої сфери в регіонах, що актуалізує необхідність розроблення відповідної комплексної методики задля визначення основних чинників впливу на її функціонування та надання пропозицій щодо подальшого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення сфери фізичної культури та спорту, визначення її соціальної та економічної ролі носять міждисциплінарний характер, а тому завжди були у центрі уваги вітчизняних та зарубіжних учених із різних галузей. Традиційними й найбільш поширеними є дослідження фізіологічних, педагогічних і виховних аспектів занять фізичною культурою та спортом. Зокрема, дослідженням фізичного виховання та ролі фізкультурно-оздоровчих технологій у цьому процесі, визначенню сутності спортивно-оздоровчої діяльності присвятили свої роботи В. Бондаренко, Л. Рибалко, А. Ціпов'яз [1; 2]. Останнім часом набуває значного наукового інтересу проблематика ефективного управління спортивно-оздоровчою сферою, вивченням якої займалися М. Стегней, К. Богатирьов, І. Бошинда, І. Бошинда, Ю. Наумко [3; 4] та ін. Особливості регіонального розвитку, у тому числі стану спортивної інфраструктури регіонів висвітлені у працях Н. Павліхи, І. Цимбалюк [5–7] та ін. Проте за умов визначення пріоритетності сталого розвитку, засобом досягнення якого є розвиток фізичної культури і спорту, та проведення реформи децентралізації, яка посилила роль місцевих органів самоврядування, існує необхідність дослідження специфіки функціонування спортивно-оздоровчої сфери в регіонах. Розроблення комплексної методики дасть змогу оцінити перспективи розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону, а також обґрунтувати прийняття адекватних управлінських рішень щодо поліпшення ситуації на місцях та в країні загалом.

Постановка завдання. Метою дослідження є обґрунтування методики оцінювання сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону. Для виконання поставленої мети необхідно вирішити такі завдання: розкрити сутність спортивно-оздоровчої сфери регіону; визначити роль спорту у досягненні цілей сталого розвитку; обґрунтувати необхідність проведення комплексного аналізу сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону; розробити методику оцінювання сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону.

Виклад основного матеріалу дослідження. За умов децентралізації значної ваги у функціонуванні спортивно-оздоровчої сфери набувають місцеві органи самоврядування, а центр розвитку фізичної культури, спорту та оздоровлення переміщується на рівень регіонів та громад. Розвиток спортивно-оздоровчої сфери в Україні потребує визначення регіональних особливостей задля їх урахування у процесі розроблення стратегії її розвитку на місцевому рівні, адже будь-який регіон країни вирізняється демографічною ситуацією та рівнем розвитку культури, здоров'я населення, природно-кліматичними умовами, екологічною ситуацією, наявністю рекреаційних ресурсів, структурою зайнятості, рівнем оплати праці та інших доходів населення, методами регулювання з боку місцевих органів влади, що створює специфічні для регіону економічні, соціальні та природно-екологічні передумови для сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери.

Узагальнюючи наукові дослідження вітчизняних і зарубіжних учених, спортивно-оздоровчу сферу регіону можна представити як сукупність відносин між господарюючими суб'єктами, населенням, державними та місцевими органами управління, що відбуваються в регіоні з приводу надання спортивно-оздоровчих послуг і задоволення попиту населення у руховій активності та зміцненні здоров'я, результатом чого є зростання добробуту та якості життя населення регіону.

Розвиток фізичної культури та заняття спортом сприймається як позитивна діяльність передусім із двох причин. По-перше, спорт забезпечує можливість для фізичного розвитку та здоров'я, підтримки фізичної та психічної форми, гарного самопочуття, що відіграє важливу роль у профілактиці захворювань. По-друге, спорт виконує важливу освітню функцію, яка допомагає розвитку особистості. Через заняття спортом стверджуються культурні цінності та норми, він може розвивати почуття приналежності та надихати [3; 4; 10].

Сталий розвиток лежить в основі спорту. Він є одним із трьох стовпів Олімпійського порядку денного – 2020 та стратегічної дорожньої карти майбутнього Олімпійського руху. Ефективне функціонування спортивно-оздоровчої сфери регіону в комплексі забезпечує досягнення економічних,

соціальних й оздоровчих цілей, що відповідає орієнтирам сталого розвитку.

Протягом останніх двох десятиліть спорт та інші форми фізичної активності використовувалися для досягнення цілей соціального розвитку та як інструмент миротворчих операцій по всьому світу в рамках так званого «спорту задля розвитку та миру» [4; 10; 11].

Потенціал спорту визнаний у Порядку денному сталого розвитку до 2030 р. (пункт 37) [12], де відзначено зростаючий внесок спортивно-оздоровчої сфери у реалізацію розвитку та миру, пропаганду толерантності та поваги, розширення прав і можливостей жінок та молоді, людей та громад, а також цілей охорони здоров'я, освіти та соціальної інтеграції, що в комплексі сприяє досягненню сталого розвитку.

В Україні сталий розвиток фізичної культури і спорту визнаний одним із важливих векторів державної підтримки та напрямом діяльності місцевих органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, що затверджено Постановою Верховної Ради України «Про забезпечення сталого розвитку сфери фізичної культури і спорту в Україні в умовах децентралізації» від 19.10.2016 [13].

Законодавчо закріплено необхідність ужиття місцевими органами самоврядування заходів щодо створення умов для регулярної організованої рухової активності населення, збереження та розвитку мережі фізкультурно-оздоровчих закладів та налагодження державно-приватного партнерства як умови залучення різних верств населення до оздоровчого дозвілля; відновлення спортивної інфраструктури, забезпечення підтримки діяльності дитячих спортивно-оздоровчих таборів. Підтримка спортивних організацій в їх прагненні до сталого розвитку набуває особливої актуальності в середовищі після COVID-19.

Досягнути окреслених завдань можливо шляхом збільшення видатків із місцевих бюджетів на розвиток спортивно-оздоровчої сфери регіону, створення центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» з урахуванням можливостей і потреб регіонів; надання фінансової підтримки з місцевих бюджетів громадським організаціям фізкультурно-спортивної спрямованості; проведення інформаційно-просвітницької роботи та популяризації здорового способу життя засобами соціальної реклами тощо [13]. Сьогодні у багатьох громадах уже прийняті та реалізуються програми розвитку фізичної культури та спорту, а питання зміцнення здоров'я населення передбачені їхніми статутами та визначені як пріоритетні напрями діяльності громад.

Визначення ефективності заходів щодо активізації фізичної культури, спорту та оздоровлення в регіонах задля своєчасного коригування політики місцевих органів самоврядування щодо її

підтримки потребує систематичного моніторингу спортивно-оздоровчої сфери. Аналіз сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери в регіонах України може бути здійснений, насамперед, за допомогою оцінки показників рівня розвитку спортивно-оздоровчої інфраструктури, економічної активності населення у цій галузі, отриманих соціальних ефектів від розвитку культури здоров'я та рухової активності, екологічної ситуації в регіоні.

Задля комплексної оцінки необхідним є застосування різних методів – як формалізованих, в основі яких лежать аналітичні залежності (методи економічної статистики, математико-статистичні та економетричні методи), так і неформалізованих (метод експертних оцінок, формування системи показників і аналітичних таблиць) [14]. Досить часто використовуваним, а отже, виправданим є метод інтегральної оцінки. Він передбачає розрахунок інтегрального індексу та розроблення формалізованої регресійної моделі для визначення тісноти взаємозв'язку та величини впливу основних чинників на розвиток досліджуваного об'єкта. Застосування цього методу задля оцінювання сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіонів надасть можливість визначити її стан, основні чинники, а також на основі інтегрального показника здійснити рейтингове оцінювання галузі у різних регіонах країни.

Для оцінки сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіонів пропонуємо сформулювати математичну модель, яка б відображала вплив визначених передумов на рівень інтегрального показника.

Методологія побудови інтегрального індикатора включає такі етапи:

1. визначення вхідного переліку абсолютних та відносних показників, що характеризують спортивно-оздоровчу сферу регіону з урахуванням сталості її розвитку;
2. відбір, систематизація відбраного переліку кількісних показників та їх групування відповідно до напрямів сталого розвитку;
3. приведення значень відбраної системи часткових показників до уніфікованої форми у вимірюванні змінних;
4. розрахунок часткових критеріїв та інтегрального індексу сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону;
5. здійснення бальної оцінки та проведення якісного аналізу стану спортивно-оздоровчої сфери регіонів України.

Перспективи сталого розвитку фізичної культури, спорту та оздоровлення визначаються комплексом передумов, що склалися у конкретному регіоні і країні у цілому. Ураховуючи досягнення перспектив сталості такого розвитку пропонуємо здійснити групування та проаналізувати дію чотирьох груп передумов:

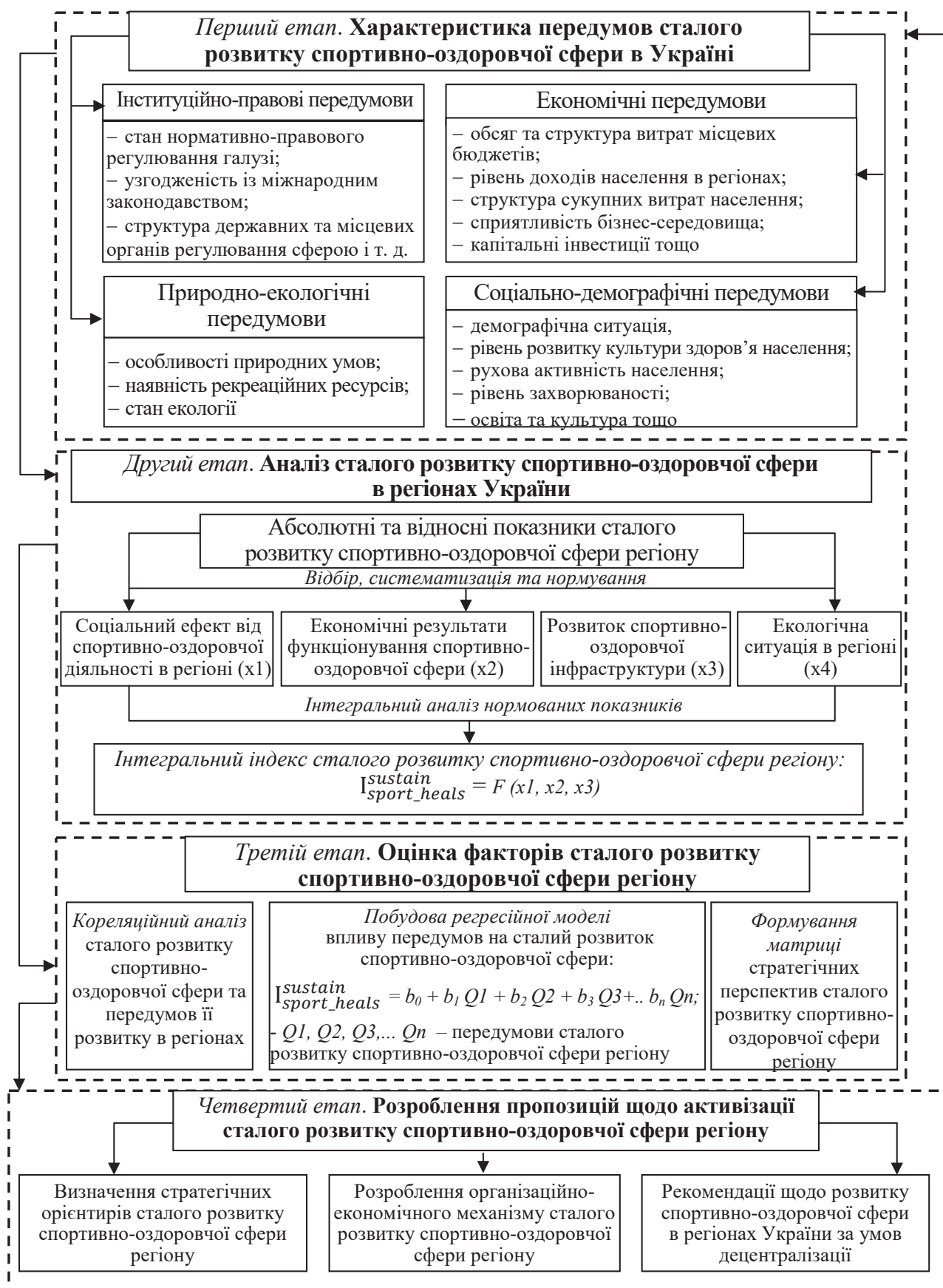

Рис. 1. Методика оцінки сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону

Джерело: розроблено автором

– інституційно-правових, що формують законодавчу основу розвитку галузі та організаційні можливості його досягнення;

– природно-екологічних, які є суб'єктивно-об'єктивними, оскільки відображають вихідні можливості розвитку окремих видів спорту, що зумовлюються наявністю необхідних природно-кліматичних умов (наприклад, для розвитку лижного спорту сприятливим є наявність гірської місцевості з відповідними умовами), станом екології, що більшою мірою є наслідком діяльності людини;

– економічних – у розвинутих регіонах досягнення економічного ефекту від капіталізації спортивно-оздоровчої сфери та розвитку підприємництва у цій галузі є значно вищими, ніж у регіонах із низькими доходами;

– соціально-демографічні – кількість та структура населення, частка молоді, що зазвичай є більш фізично активною, рівень розвитку культури здоров'я також є тими чинниками, що можуть як сприяти, так і стримувати зацікавленість населення до занять спортом, відповідно визначаючи ефективність та темпи сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери в регіоні.

Вплив передумов, які склалися у конкретному регіоні, на сталий розвиток спортивно-оздоровчої сфери можна визначити шляхом побудови регресійної моделі, яка дає можливість кількісно оцінити величину цього впливу, визначити основні чинники та обґрунтувати пропозиції щодо активізації розвитку галузі.

На рис. 1 представлено запропоновану методику оцінювання, що об'єднує систему критеріїв та статистичних показників його побудови.

Практична значимість запропонованої методики оцінювання сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери полягає у формуванні наукового підґрунтя для визначення стратегічних перспектив сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону, формуванні організаційно-економічного механізму та розробленні рекомендацій щодо розвитку спортивно-оздоровчої сфери в регіонах України за умов децентралізації.

Результати оцінювання можуть бути використані для обґрунтування відповідних пропозицій із питань регіонального розвитку для центральних органів виконавчої влади, обласних та міських державних адміністрацій. Дослідження сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону надасть можливість відповідним державним інститутам точніше виявляти здобутки і проблеми в їх розвитку, визначати пріоритети і цільові показники для кожного з регіонів, конкретизувати заходи, спрямовані на розвиток фізичної культури, спорту та оздоровлення.

Висновки з проведеного дослідження. Досягнення цілей сталого розвитку неможливе без забезпечення активної діяльності в галузі фізичної культури та спорту, системи оздоровлення

населення, організації активного дозвілля, адже формування здорової нації й відновлення продуктивності робочої сили є необхідними ланками в усьому ланцюгу макроекономічного процесу.

Важливість досягнення цілей сталого розвитку та вагома роль спорту у цьому процесі доводять необхідність розроблення комплексної методики оцінки сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону. В основу запропонованої методики покладено систему показників, які характеризують розвиток спортивно-оздоровчої інфраструктури, економічні результати й соціальний ефект функціонування галузі, екологічні умови в регіоні. Отримання достовірної оцінки сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери в регіоні є важливим елементом здійснення управління органами місцевого самоврядування, оскільки за умов децентралізації саме на них покладається основна відповідальність за забезпечення сталого розвитку фізичної культури, спорту та оздоровлення.

Напрямом подальших досліджень стане розроблення організаційно-економічного механізму розвитку сфери фізичної культури та спорту в регіонах України.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Ціпов'яз А.Т., Бондаренко В.В. Організація і управління фізичною культурою і спортом. Кременчук : КПК, 2019. 128 с.
2. Рибалко Л.М. Роль фізкультурно-оздоровчих технологій у фізичному вихованні студентів. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2018. № 4(1). С. 94–102.
3. Роль спортивно-оздоровчої діяльності в умовах сталого розвитку / М.І. Стегней та ін. *Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Серія «Економічні науки»*. 2019. № 4. Т. 1. С. 35–42.
4. Наумко Ю.С., Самойленко Т.Г. Розвиток спортивної інфраструктури як дієвий інструмент провадження соціальної політики в регіоні. *Інфраструктура ринку*, 2019. № 37. С. 523–529. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/37_2019_ukr/78.pdf (дата звернення: 25.03.2021).
5. Павліха Н.В., Войчук М.В. Концептуальні засади безпеки сталого просторового розвитку: теоретико-методологічний аспект. *Міжнародна економічна безпека України: теорія, методологія, практика*. Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2020. С. 161–183.
6. Павліха Н.В., Цимбалюк І.О. Науковий базис формування теорії інклюзивного розвитку регіону. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2020. № 3(23). С. 136–142.
7. Tsybaliuk I., Alghadhywi M.Y.H. Assessment of the Ukrainian Regional Infrastructure Development Taking into Account its Inclusiveness. *Галицький економічний вісник*, 2020. № 6. С. 59–66.
8. Bardocz-Bencsik M. Sport for development and peace – investigating the field. PhD thesis. Budapest

2020. P. 50. URL: https://www.sportanddev.org/sites/default/files/downloads/mariann_bardocz-bencsik_mariann_dissertation.pdf (дата звернення: 25.03.2021).

9. Lindsey I., Chapman T. Enhancing the Contribution of Sport to the Sustainable Development Goals. Commonwealth Secretariat. 2017. URL: https://www.sportanddev.org/sites/default/files/downloads/enhancing_the_contribution_of_sport_to_the_sustainable_development_goals_.pdf#page=24&zoom=100,0,0 (дата звернення: 25.04.2021).

10. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. United Nations. 2015. URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf> (дата звернення: 01.12.2020).

11. Про забезпечення сталого розвитку сфери фізичної культури і спорту в Україні в умовах децентралізації : Постанова Верховної Ради України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2016. № 47. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1695-19#Text> (дата звернення: 25.11.2020).

12. Цимбалюк І.О., Уніга О.В. Методичні підходи до оцінювання розвитку ринку праці прикордонного регіону. *Причорноморські економічні студії*. 2017. Вип. 18. С. 235–240.

REFERENCES:

1. Tsipov'iaz A.T., Bondarenko V.V. (2019) Orhanizatsiia i upravlinnia fizychnoiu kulturoiu i sportom [Organization and management of physical culture and sports]. Kremenchuk: KPK. (in Ukrainian)

2. Rybalko L.M. (2018) Rol fizykulturno-ozdorovchikh tekhnolohii u fizychnomu vykhovanni studentiv [The role of physical culture and health technologies in physical education of students]. *Bulletin of Luhansk Taras Shevchenko National University. Pedagogical sciences*, no. 4(1), pp. 94–102.

3. Stehnei M.I., Bohatyrov K.O., Boshynnda I.M., Boshynnda I.M. (2019) Rol sportyvno-ozdorovchoi diialnosti v umovakh staloho rozvytku [The role of sports and health activities in terms of sustainable development]. *Bulletin of KhNAU named after V.V. Dokuchaeva*, vol. 1, no. 4, pp. 35–42.

4. Naumk Yu.S., Samoilenko T.H. (2019) Rozvytok sportyvnoi infrastruktury yak diievyi instrument provadzhennia sotsialnoi polityky v rehionii [Development of sports infrastructure as an effective tool for conducting social policy in the region]. *Infrastruktura rynku*,

no. 37, pp. 523–529. Available at: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/37_2019_ukr/78.pdf (accessed 25 March 2021).

5. Pavlikha N.V., Voichuk M.V. (2020) Kontseptualni zasady bezpeky staloho prostorovoho rozvytku: teoretyko-metodolohichniy aspekt [Conceptual principles of security of sustainable spatial development: theoretical and methodological aspect]. *International economic security of Ukraine: theory, methodology, practice*. Lutsk: IVV Lutsk NTU, pp. 161–183. (in Ukrainian)

6. Pavlikha N.V., Tymbaliuk I.O. (2020) Naukovyi bazys formuvannia teorii inkluzyvnoho rozvytku rehionu [Scientific basis for the formation of the theory of inclusive development of the region]. *Economic Journal of Lesya Ukrainka East European National University*, no. 3(23), pp. 136–142.

7. Tymbaliuk I., Alghadhywi M.Y.H. (2020) Assessment of the Ukrainian Regional Infrastructure Development Taking into Account its Inclusiveness. *Galician Economic Bulletin*, no. 6, pp. 59–66.

8. Bardocz-Bencsik M. Sport for development and peace – investigating the field. PhD thesis. Budapest 2020. P. 50. Available at: https://www.sportanddev.org/sites/default/files/downloads/mariann_bardocz-bencsik_mariann_dissertation.pdf (accessed 25 March 2021).

9. Lindsey I. and Chapman T. (2017). Enhancing the Contribution of Sport to the Sustainable Development Goals. Commonwealth Secretariat. Available at: https://www.sportanddev.org/sites/default/files/downloads/enhancing_the_contribution_of_sport_to_the_sustainable_development_goals_.pdf#page=24&zoom=100,0,0 (accessed 25 April 2021).

10. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development (2015). United Nations. Available at: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf> (accessed 01 December 2020).

11. On ensuring sustainable development of physical culture and sports in Ukraine in the context of decentralization: Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine. (2016). Information of the Verkhovna Rada (VVR), no. 47. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1695-19#Text> (accessed 25 November 2020).

12. Tymbaliuk I., Uniga O. (2017) Metodychni pidkhody do otsiniuvannia rozvytku rynku pratsi prykordonnoho rehionu [Methodical approaches to assessing the development of the labor market in the border region]. *Black Sea Economic Studies: Scientific Journal*, no. 18, pp. 235–240.